

Raci ČR a račí mor

Původní druhy

rak říční (*Astacus astacus*, Linnaeus, 1758)

Dospělí samci měří až 15 cm, klepeta jsou zespodu červená. Obývá řeky, zatopené lomy, pískovny, přehrady. Dříve byl hojný, sloužil ke konzumaci. **Řazen mezi kriticky ohrožené druhy, citlivý k račímu moru.**

rak kamenáč (*Austropotamobius torrentium*, Schrank, 1803)

Podobný, avšak menší druh než rak říční, i klepeta jsou menší, zespodu žlutě zbarvená. Žije v čistých, dobře prokysličených, kamenitých převážně horských potocích. **Řazen mezi kriticky ohrožené druhy, citlivý k račímu moru.**

Nepůvodní druh

Vysazen uměle na konci 19. století jako náhrada za ustupující původní druhy. Pochází z východní Evropy a Turecka.

rak bahenní (*Astacus leptodactylus*, Eschscholtz, 1823)

Velikostně podobný raku říčnímu, klepeta jsou ale štíhlejší, zespodu světlá, krunýř je na bocích poset trny, články zadečku jsou na boku zakončené výrazným trnem. Zdomácnělý, **řazen mezi ohrožené druhy, citlivý k račímu moru.**

Nepůvodní, invazní druhy

Tito raci byli vysazováni v průběhu 20. století, jsou odolní proti nákaze račího moru, slouží jako jeho přenašeči.

rak pruhovaný (*Orconectes limosus*, Rafinesque, 1817)

Menší druh s výraznými červenými až rezavými příčnými pruhy na zadečku. Dnes je běžný v Labi, Vltavě a jejich přítocích, samovolně rozšířen z Německa. Najdeme ho také v pískovnách, zatopených lomech a rybnících, kam byl vysazen či přenesen. **Obývá stejné lokality jako rak říční a je zásadním přenašečem račího moru!**

rak signální (*Pacifastacus leniusculus*, Dana, 1852)

Velký druh s mohutnými, zespodu červenými klepety, jejichž klouby jsou výrazně jasně bílé až namodrale zbarveny, krunýř je hladký. Momentálně se vyskytuje omezeně, hlavně v soukromých rybnících. **Je přenašečem račího moru!**

rak říční

rak kamenáč

© Zdeněk Mačát

rak bahenní

© Lukáš Jurek

rak pruhovaný

rak signální

Račí mor

původce: plíseňovitý parazit *Aphanomyces astaci* (*Aphanomyces astaci*, Schikora, 1906), první výskyt zaznamenán v roce 1859 v Itálii na řece Pád (zavlečen lodní dopravou ze Severní Ameriky)

projevy nemoci: parazit napadá nervový systém, raci (r. říční, r. kamenáč, r. bahenní) jsou aktivní i ve dne, nemají snahu utéct před nebezpečím, někdy křečovitě trhají končetinami, hynou postupně, podle rozvoje nemoci

přenos: infikovanou vodou, na rybářských sítích a dalším náčiní, na neoprénech, při převozu násad ryb, na všem kontaminovaném vodou z lokalit obydlených nepůvodními a invazními raky (r. pruhovaný nebo r. signální)

ochrana: neodchytávat, nepřenášet, nerozšiřovat a nevysazovat raka pruhovaného a signálního, náčiní a pomůcky před dalším použitím důkladně vysušit, vyprat, případně vydezinfikovat (savu, horká voda)